

Misbruiken bij het avondmaal (11:17 – 34)

7.1 Inleiding

In het volgende gedeelte stelt Paulus een zaak aan de orde waarvan hij gehoord heeft. Het gaat hier dus niet om een antwoord op hun brief (7:1). En het is geen klein probleem! Het is nogal indringend als er tegen een gemeente gezegd wordt dat hun samenkomsten niet tot zegen maar tot schade zijn! Ook hier gaat het weer om 'verdeeldheid' maar wel een andere verdeeldheid dan die waarvan in hoofdstuk 1 sprake was. Wat was er aan de hand?

We weten niet precies hoe in Korinte de maaltijd des Heren gevierd werd maar het is waarschijnlijk dat deze maaltijd gecombineerd werd met een gewone maaltijd. En deze maaltijden werden in Korinte op een onwaardige wijze gevierd.

7.2 De avondmaalsviering

In onze gemeenten zijn we gewend om regelmatig het avondmaal te vieren. Heel dikwijls wordt daarbij de verzen 23 tot en met 29 gelezen. Op zich is dit natuurlijk goed maar men moet wel bedenken dat het Paulus hier niet in de eerste plaats gaat om een uitleg van de betekenis van de maaltijd des Heren maar wel om een misstand in de gemeente te Korinte aan de orde te stellen en te corrigeren. Dat Paulus hier wel de uitleg geeft heeft te maken met het onjuiste gebruik van het avondmaal in de gemeente te Korinte (vers 20). Bij deze uitleg beroept hij zich op de overlevering (vers 23). Het gaat waarschijnlijk te ver om aan te nemen dat Paulus, bij wijze van openbaring, deze uitleg direct van de Here ontvangen heeft. Ik neem aan dat Paulus bedoelt dat de betekenis van het avondmaal, zoals ingesteld door de Heer Jezus, gewoon mondeling aan hem is overgeleverd.

De uitleg van Paulus wordt min of meer samengevat in vers 26:

Want zo dikwijls gij dit brood eet en de beker drinkt, verkondigt gij de dood des Heren, totdat Hij komt.

Bij elke avondmaalsviering proclameren we dat Christus Zijn bloed en Zijn lichaam gaf voor onze zonden zodat wij met God verzoend konden worden. Juist hierdoor vormen zij die met God verzoend zijn, de kinderen Gods, met elkaar een nieuwe eenheid: het lichaam van Christus. Fee [1] schrijft (vrij vertaald) in dit verband:

“Het avondmaal is niet zomaar een maal, het is het maal waarbij we aan een gemeenschappelijke tafel met één brood en één gemeenschappelijke beker proclameren dat we door de dood van Christus één lichaam vormen, het lichaam van Christus”.

Maar dit onderscheiden sommige Korintiërs niet (meer). Hun gedrag aan tafel was in tegenspraak met de proclamatie van het één lichaam zijn.

7.3 De behoeftigen beschaamd maken

Bij de maaltijd des Heren werden de behoeftigen beschaamd gemaakt (vers 22). Als we dit combineren met vers 33 en 34 dan lijkt het erop dat er sommigen eerder begonnen aan de maaltijd en dat er voor laatkomers (de armen) dan niet zoveel meer overbleef. Zij die eerder waren begonnen hadden blijkbaar meer hun eigenbelang (in verband met eetlust) op het oog dan het met elkaar verkondigen van de dood des Heren. Voor mensen is dit al aanstootgevend, hoeveel te meer voor de opgestane Heer voor wiens aangezicht we dit avondmaal vieren.

Bijzonder zijn ook de verzen 18 en 19. De verdeeldheid die hier bedoeld wordt heeft blijkbaar betrekking op de behoeftigen waarmee men 'anders' omgaat dan met de beter bedeeden. In vers 19 wordt het woord 'scheuringen' (Gr.: hairesis: 'secten of geschillen') gebruikt. Natuurlijk zijn scheuringen altijd een treurige aangelegenheid. Maar God laat scheuringen toe om het zuivere te scheiden van het onzuivere.

7.4 Onder het oordeel komen

In de gemeente te Korinte antwoordde God op deze 'onzuivere' situatie met tuchtiging. Tuchtiging omdat de avondmaalsviering onteerd wordt door een verkeerde houding (bij deze viering) ten opzichte van de minder bedeelde broeders en zusters. Er is geen reden te bedenken waarom God in onze tijd anders zou handelen. Hoewel onze avondmaalsvieringen anders verlopen blijft het principe hetzelfde: door het op onwaardige wijze vieren van de maaltijd des Heren bezondigt men zich aan het lichaam en aan het bloed van de Heer (vers 27). Terecht wordt in veel gemeenten de waarschuwing gegeven om zichzelf eerst te beproeven en daarna (indien er niets staat tussen ons en God) aan de maaltijd deel te nemen.

In de gemeente te Korinte waren er teveel zieken, zwakken en overleden er niet weinigen. Paulus onderscheidde de geestelijke achtergrond van deze moeilijkheden. Er staat immers in vers 30: Daarom....en dat grijpt terug op....eten en drinken tot zijn eigen oordeel (vers 29). We kunnen dus als kinderen Gods onder het oordeel Gods komen (zie ook vers 32). Dit betekent dat God een aantal negatieve omstandigheden (bijvoorbeeld: ziekte) in ons leven toelaat met het doel van correctie: opdat we deel krijgen aan zijn heiligheid (Hebr. 4:10). De bijbel noemt dit tuchtiging. Zonder deze tuchtiging zou het er zelfs op kunnen uitlopen dat we met de wereld veroordeeld worden (vers 33).

7.5 Tuchtiging

Het idee dat God gemeenteleden kan tuchtigen door zwakheid, ziekte en zelfs meer is voor veel christenen afstotend en voor sommige zelfs geheel onaanvaardbaar. Degenen die het onaanvaardbaar achten redeneren zoets in de trant van: een goede vader tuchtigt zijn zoon toch ook niet zo dat hij bont en blauw ziet en zelfs sterft? Om het een en ander te verzachten gaat men er dan vanuit dat God, als er zonde is, Zijn bescherming wegneemt en dat de duivel vervolgens zijn kans krijgt om de gelovige te treffen. Maar hoe het ook zij, het initiatief voor de tuchtiging komt in ieder geval van God en niet van de duivel. En verder staat er ook geschreven:

Opb. 3:19 Allen, die Ik liefheb, bestraf Ik en tuchtig Ik;

Tuchtiging is, merkwaardig genoeg, het bewijs van Gods liefde voor ons. Blijven we vrij van tuchtiging dan zijn we bastaards:

Hebr. 12:8 Blijft gij echter vrij van de tuchtiging, welke allen ondergaan hebben, dan zijt gij bastaards, en geen zonen.

Moet een christen nu, als hij tegenslag in zijn leven ervaart, dit steeds zien als een tuchtiging van Godswege?

In de eerste plaats dient opgemerkt te worden dat het, in het algemeen, zeer ongewenst is om tegen een christen, die tegenslag ervaart, te zeggen dat Gods tuchtiging hem treft. Zelfs al zou het waar zijn dan is het altijd nog beter dat hij daar zelf achter komt en ook zelf de reden voor de tuchtiging ontdekt. Het lijden van veel zieken is echter vaak onnodig verzaamd door de suggesties van broeders en zusters dat er wel iets niet in orde zou zijn met God. Zulks was ook het geval bij Job. Job moest, nadat hem vele rampen getroffen hadden, ook horen van zijn vrienden dat het met hem niet in orde was (Job 4 en volgend).

Verder is het zo dat, ook als satan de directe oorzaak van de tegenslag is (zoals bij Job), God toch alles in Zijn hand houdt. Hij bepaalt de grens tot waar satan kan gaan. Ook laat hij tegenslagen medewerken ten goede in het leven van Zijn kinderen. Job zelf had daardoor God beter leren kennen (Job 42:5).

Persoonlijk lijkt het me onjuist om te stellen dat elke tegenslag in het leven van een christen een tuchtiging van Godswege is. Dat God het laat meewerken ten goede is nog niet hetzelfde als: er was correctie nodig.

7.6 Daarom.....

Vers 33 begint met 'daarom'... Verdere tuchtiging kan, in dit geval, vermeden worden. Ze kunnen nu

beginnen met het avondmaal op een waardige manier te vieren (vers 34).

Blijkbaar zijn er nog meer zaken (met betrekking tot het avondmaal) te regelen maar blijkbaar hebben die niet zo'n hoge prioriteit.

Verwijzingen

1. *Gordon Fee, The First Epistle to the Corinthians, William B. Eerdmans Company, Grand Rapids, Michigan 1987, pag. 564*